

Знати себе означає „навчитися жити порядним життям, заснованим на законі віри й Божого страху, як на відправному пункті. Це і є основа й джерело, що породжує струмки цивільних законів”[1,111]. Вкрай важливий висновок для становлення сучасного українського громадянського суспільства і правової держави. Адже всі політичні діячі говорять про так званій принцип трьох „П”: порядність, професійність, патріотичність. Якщо під *патріотизмом* розуміти пізнавальну любов людини до себе самої як дарованого їй природою духовного універсуму, це *впорядкує* її душевний простір і виведе на природно споріднену з ним *професійну* діяльність.

Література:

1. Сковорода Г. Твори: У 2-ох т. – К.: АТ „Обереги”, - 1994. – 528 с.

О.С. Александрова

*кандидат філософських наук, доцент
Запорізький національний університет*

РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЛЮДИНИ В ТВОРЧОСТІ Г.С. СКОВОРОДИ В КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ СПЕЦИФІКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Осмислення творчої спадщини Г.С. Сковороди в наш час є досить актуальним, бо він найбільш зріло розробив філософію, де в повній мірі реалізувались найважливіші риси української ментальності: абсолютна свобода індивіда, антеїзм, екзистенціалізм, устремління до самопізнання, і найголовніше – кордоцентризм. Г.С. Сковорода розуміє сутність людини як емоційно-вольової істоти, центром її екзистенційного буття є дух, серце. Саме серце народжує думки, устремління й самопочуття людини.

В наш час, при аналізі специфіки й тенденцій економічного розвитку сучасного українського суспільства більшість дослідників приділяють увагу об'єктивним факторам, що впливають на хід економічних процесів. Однак не слід забувати, що й суб'єктивні фактори (маються на увазі особливості українського господарського менталітету, специфіка економічної психології та ін.) впливають на соціально-економічний генезис українського суспільства. Сьогодні залишається відкритим питання: з урахуванням особливостей українського мента-

літету, які в свій час були відображені у творчості Г.С. Сковороди й формувались впродовж тривалого часу, чи може українець з притаманним йому кордоцентризмом (високим рівнем емоційності), інтравертністю, мрійливістю плідно діяти в ринковому середовищі з такими неодмінними його атрибутами, як конкуренція, раціональний спосіб життя й індивідуалізм? Відповідаючи на це питання слід навести два аргументи, які не виключають, а навпаки - доповнюють один інший.

По-перше, ментальність є фундаментальною константою буття суспільств, складає стійку основу функціонування соціальної системи, підґрунтя її економічного розвитку й фіксується в традиціях.

По-друге, умови буття впродовж тривалого часу формують певні ментальні особливості народу, однак наявний рівень економічного розвитку, специфіка економічних процесів визначає об'єктивні параметри формування всього суспільства, й фіксується в новаторстві. Відомий принцип несвободи від суспільства проявляється у залежності економічної діяльності й економічної культури кожної окремої особистості від особливостей суспільного розвитку в цілому.

Таким чином, особливості сучасного економічного розвитку виявляються у діалектиці традицій і новаторства, а також у взаємодії об'єктивних і суб'єктивних чинників соцекогенезису українського суспільства.

Хмілевська І.С.

викладач-методист

Луцьк, Волинське державне училище культури і мистецтв

ХРИСТИЯНСЬКИЙ АНТРОПОЛОГІЗМ У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Християнський антропологізм був основою філософської концепції Григорія Сковороди. Творчість, творче ставлення до власного буття є не право, а обов'язок: "Візьми Хрест свій і слідує за Мною" (Матв. 10:38, Матв. 16:24, Марк. 8:34, Лук. 9:23). Сковорода вважав, що мета життя людини – щастя, яке дається свідомістю. Самопізнання – це пізнання Бога і влаштування життя з Богом.

Особиста духовна і фізична свобода були провідними концепціями філософії Г.Сковороди. Особиста свобода Г.Сковороди, його втеча від світу – є одним із засобів не лише особистого, а й національного